

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 488/2025 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen arkaluonteisten tietojen käsittelystä ulkomaisissa pilvipalveluissa

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Veronika Honkasalon /vas näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 488/2025 vp:

Aikooko hallitus uudelleen arvioida, onko suomalaisten arkaluonteisten tietojen siirtäminen pilvipalveluyritysten hallinnoimiin ympäristöihin kestävä ratkaisu tietoturvan, tietosuojan, kansallisen turvallisuuden ja huoltovarmuuden näkökulmasta, j

miten hallitus varmistaa, että Suomen viranomaisilla säilyy kaikissa tilanteissa tosiasiallinen määräysvalta tietoihin eikä EU:n ulkopuolinen lainsäädäntö vaaranna kansalaisten tietosuojaa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Julkisen hallinnon tietojärjestelmien ja tietojen siirtämisessä kansainvälisiin pilvipalveluihin on ollut tavoitteena parantaa palveluiden tehokkuutta, saatavuutta sekä toimintavarmuutta. Valtiovarainministeriö on omassa ohjauksessaan pyrkinyt suosimaan tätä kehitystä. Valtiovarainministeriö on antanut valtionhallintoa koskevia pilvipalvelulinjauksia Pilvi ensin -strategian edistämiseksi. Ministeriö on kuitenkin kiinnittänyt erityistä huomiota riskienhallintaan sekä toimintaympäristön muutoksiin ja uudistaa parhaillaan yhdessä Traficomin kanssa pilvipalvelujen turvallisuuskriteeristöjä. Uudistettavat kriteeristöt perustuvat kansainvälisten viranomaisyhteisöjen hyviin käytäntöihin ja tukevat viranomaisten riskienhallintatyötä. Työn on määrä valmistua syksyllä 2026. Tällä hetkellä hyödynnettävissä on Traficomin ylläpitämä pilvipalveluiden turvallisuuden arviointikriteeristö (PiTuKri).

Nämä linjaukset on kuitenkin tehty ennen nykyistä geopolitiittista kehitystä, ja tilanne edellyttää kokonaisvaltaista uudelleentarkastelua. Tilanne ei rajaudu vain pilvipalveluihin, vaan kyse on paljon laajemmasta kokonaisuudesta.

Kela on tehnyt kehittämistyötä yhteisten pilvilinjausten kehittämisessä tiedostaen sen, miten turvallisia pilvialustalla toimivia palveluita toteutetaan. Kela hyödyntää riskiperusteisesti

pilvipalveluita Kelan etuuspalveluiden tuottamisessa, mutta tavalla, joka ei vaaranna asiakkaiden tieto-turvaa tai yhteiskunnan turvallisuutta.

Suomessa on siis hyviä lainsäädäntöä täydentäviä ohjeita ja kriteeristöjä, joiden tarkoituksena on varmistaa kansainvälisten pilvipalvelujen turvallinen käyttö ja henkilötietojen suojan toteutuminen. Lainsäädäntöä täydentävät ohjeet ovat hyödynnettävissä suoraan myös STM:n toimialalla. Näillä ohjeilla ja kriteeristöillä varmistetaan mm. sosiaaliturvan toimeenpanoon liittyvien tietojen asianmukainen suojaaminen.

Osana pilvikehitystä Kela on käynnistänyt Eepos-hankkeen, jonka tavoitteena on kehittää yhtenäinen asiankäsittelyjärjestelmä koko Kelan etuuskäsittelylle. Hankkeen toteuttamiseksi on valittu teknologia- ja kumppaniratkaisut, joissa hyödynnetään kansainvälistä teknologia-alustaa etuuskäsittelyjärjestelmien uudistamisessa. Eepos-hanke hyödyntää kansallisia pilviteknologioiden turvallisuuskriteeristöjä, joiden avulla voidaan varmistaa arkaluonteisten tietojen asianmukainen suojaaminen esimerkiksi tietojen salauksen avulla.

Kela seuraa turvallisuuteen liittyvää keskustelua aktiivisesti ja varautuu erilaisiin geopoliittisiin muutoksiin sekä niiden vaikutuksiin ja riskeihin osana jatkuvaa ennakointityötä. Eepos-ohjelmassa näitä on hallittu ja ennakoitu kattavasti hankinnan vaatimuksilla. Samalla on luotu vahvoja keinoja vastata riskeihin. Kela huomioi ohjelman johtamisessa systemaattisesti erilaiset toiminnan jatkuvuutta turvaavat toimet.

STM:llä ei ole mahdollisuutta ohjata Kelan etuustoimintaa tai siihen liittyviä tietojärjestelmiä, koska eduskunnan alaisena laitoksena Kelan ohjausvalta on eduskunnalla (Laki Kansaneläkelaitoksesta 731/2001). Kela on erityisesti rajattu ulos myös osasta julkisen hallinnon tiedonhallinnan ohjauksesta (Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta, 906/2019). Eepos-hankkeeseen ei kuulu asiakastietolain (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä 703/2023) mukainen sosiaali- ja terveystietojen käsittely.

Asiakastietolain mukaan Kela vastaa valtakunnallisten tietojärjestelmien (Kanta-palvelut) ylläpidosta eikä se saa antaa niiden järjestämiseen liittyvien rekisterien eikä niihin liittyvien lokirekistereiden käsittelyä tai säilyttämistä ulkopuolisten tehtäväksi. Kanta-palvelujen tietojen pitää olla Suomessa (Kelassa). STM ohjaa Kelaa sen hoitaessa Kanta-palveluihin liittyviä tehtäviä.

Asiakastietolaki sekä tiedonhallintalaki (Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta 906/2019) sisältävät merkittäviä velvoitteita henkilötietojen suojaamisessa ja riskienhallinnassa. On perusteltua arvioida, miten lakeja voitaisiin kehittää siten, että ne ottavat huomioon geopoliittisen kehityksen tuomat uudet riskit ja vaatimukset tiedonhallinnalle.

Sosiaali ja terveysministeriö huolehtii Kelan toimintamenoista ja osallistuu tässä roolissa Kelan toimintojen kehittämiseen. On olennaista, että Kela pysyy edelleenkin ketteränä lainsäädännön toimeenpanijana ja että tietojärjestelmät tukevat tätä tavoitetta.

Helsingissä 5.3.2026

Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman

VN/3972/2026-STM-8

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: